

(1) ספר בראשית פרק יח

- (א) וַיֵּרָא אֵלָיו יְדֹד בְּאֵלָנָי מְמַרָּא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחַם הַיּוֹם:
- (ב) וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקִרְאתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה:
- (ג) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם נָא מִצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ:

(טז) וַיִּקְמוּ מִשֵּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקְפוּ עַל פְּנֵי סֹדֶם וְאַבְרָהָם הֵלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם:
 (יז) וַיְדַד אָמַר הֲמִכְסָה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה:

(כ) וַיֹּאמֶר יְדֹד זַעֲקַת סֹדֶם וְעַמָּהּ פִּי רַבָּה וְחַטָּאתָם פִּי כְבֹדָה מְאֹד:

(2) רש"י על בראשית פרק יח פסוק א

וירא אליו - לבקר את החולה (ב"מ פו) אמר רבי חמא בר חנינא יום שלישי למילתו היה ובא הקב"ה ושאל בשלמו:

(3) ספר גור אריה על בראשית פרק יח פסוק א

לבקר את החולה. פירוש מדלא נזכר שום דבור אצל המראה הזה, ומדלא מזכיר דבור עמו, על כרחך לבקר את החולה היה, ולא היה צריך לשום דבור ואמירה, רק לבקר החולה. ובמה הכתוב מדבר - במילה, שהפרשה הקודמת במילה מדברת (לעיל יז, כג-כז), ולענין המילה נגלה אליו לבקר החולה. והקשה הרא"ם על פירוש זה שהרי היה בכאן דבור, לפי כשנגלה אליו הקב"ה אז "וישא עיניו וירא" (פסוק ב) והכניס האורחים, וקאמר לשכינה "אל נא תעבור" (רש"י פסוק ג) עד שאכניס האורחים - והאכילם (פסוק ח), עד "ואברהם עודנו לפני ה'" (ר' פסוק כב), והיתה השכינה ממתנת לו עד שהכניס האורחים, ואחר כך אמר (פסוק כ) "ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה כי רבה", ואם כן היה דבור בכאן, רק שהפסיק הכתוב ביניהם בהכנסת האורחים, ובשביל זה דחה הרא"ם פירוש זה:

4) ונראה דלא קשה מידי, דלא נוכל לומר כי המראה היה בשביל דבור "ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה כו'" (פסוק כ), דאם כן הו' למכתב "ויאמר ה' המכסה אני מאברהם" (ר' פסוק יז) קודם "וירא אליו ה'", שהרי פסוק זה נכתב להודיע טעם שאמר הקב"ה לאברהם "זעקת סדום ועמורה", ואם היה המראה הזה בשביל דבור "זעקת סדום ועמורה" הו' למכתב הפסוק הזה קודם המראה, ולומר "ויאמר ה' המכסה אני מאברהם" שהוא הטעם אל דבור "ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה כי רבה",

5) אבל שיהיה נכנס דבור "ויאמר ה' המכסה אני מאברהם" בין המראה שנגלה אליו הדבור (פסוק א) ובין ענין סדום (פסוק כ) לא שייך כלל אילו היה המראה בשביל דבור "ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה", לפיכך ענין המראה בפני עצמו, ואין "ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה" מחובר לו כלל, והמראה דבר בפני עצמו, לכך צריך לומר לבקר החולה:

6) אי נמי דיליף לבקר החולה מדכתיב "וירא אליו", והיה לכתוב 'וירא אל אברהם' כיון שהוא תחלת הענין, ודרך הכתוב לכתוב בתחלת הענין השם בפירוש ולא לכתוב "אליו", דמשמע שהוא סמוך וקאי על שלפניו, לפיכך צריך לומר לבקר החולה, שגם המראה הזה בשביל המילה לבקר החולה, לפיכך כתב "אליו" שקאי אדלעיל - שהוא המילה. אך קשה דילמא הא דכתב "אליו" לומר שבשביל זכות המילה נגלה אליו הקב"ה, ולפיכך ניחא פירוש קמא, שלא מצאנו שום דבור ואמירה אצל המראה הזה, ואם כן על כרחך לבקר החולה היה, ואין צריך שום דיבור ואמירה:

(7) ספר משכיל לדוד על בראשית פרק יח פסוק א

וירא אליו פירש"י ז"ל לבקר את החולה א"ר חמא וכו' דלא חזינן דא"ל ולא מידי עד אח"כ וא"כ אמאי כתיב הכא מראה זו בלי שום דיבור ולכך פ' לבקר וכו' ומה שלא כתב לבקרו. כוונתו לומר דבאמת גבי בשר ודם שייך ביקור שכל זמן שאינו מבקרו אינו רואה צערו ולא חש לבקש עליו רחמים. אבל לגבי הקדוש ברוך הוא לא שייך זה ולכך קאמר דאה"נ דלא היה צריך אלא ללמד לעולם לבקר את החולה והיינו דקאמר החולה כלומר חולה דעלמא דמהכא שמעינן מה הקב"ה מבקר חולים וכו'.

8) הכתב והקבלה על בראשית פרק יח פסוק א

וירא אליו ה'. לבקר את החולה (רש"י מרבתינו י"ד), בכמה מקומות מצאנו לשון ראייה שיורה על בקור ודרישת פני החולה כמו לראות את יורם (מ"ב ח') לראות את דוד (ש"א י"ט) ועל שניהם תרגם למסעד, ועל כונה זו אמר המשורר (תהלים ל"א) ואם בא לראות, ותוכן ענין המזמור שם בחולה הצריך בקור. והמפרשים הלכו בדרכים רחוקים למצוא מקום לדברי רבותינו אלה ע' צד"ל, ולפי המבואר הוא משמעות הלשון עצמו:

9) טור יורה דעה סימן שלה

ומצוה גדולה היא לבקר שמתוך כך יבקש עליו רחמים ונמצא כאילו מחיה אותו וגם מתוך שרואהו מעיין בענינו אם יצטרך לשום דבר משתדל בו להמציאו לו ועושה שיכבדו וירבצו לפניו

10) תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף פו:

מאי כחום היום אמר רבי חמא ברבי חנינא אותו היום יום שלישי של מילה של אברהם היה ובא הקדוש ברוך הוא לשאול באברהם הוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה כדי שלא יטריח אותו צדיק באורחים